

Załącznik nr 5a
do Regulaminu udzielania stypendiów uczniom szkół
prowadzonych przez Gminę Miejską Kraków”
w ramach projektu pn. „Rozwój kompetencji
kluczowych uczniów i nauczycieli szkół
prowadzących kształcenie ogólne na terenie Gminy
Miejskiej Kraków” z dnia 5 lipca 2018 r.

Formularz diagnozy kompetencji ucznia

(Wypełnia wychowawca klasy po konsultacji z nauczycielami uczącymi danego ucznia)

Imię i nazwisko ucznia.....

Szkoła.....Klasa.....

ETAP 1

Ocena poziomu kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy.

I. Porozumiewanie się w języku ojczystym.

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjmuje się ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotu **język polski**.

Ocena 1.0 =3 pkt.; Ocena 2.0 = 2 pkt.; Ocena 3.0 = 1 pkt.

Ocena ucznia.....

II. Porozumiewanie się w językach obcych.

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjmuje się ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2016/2017 z **poszczególnych języków obcych**, jakie stanowią zakres kształcenia danego ucznia.

Ocena 1.0 =3 pkt.; Ocena 2.0 = 2 pkt.; Ocena 3.0 = 1 pkt. z każdego z dwóch języków

Ocena ucznia...../.....średnia ocen.....

III. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne.

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjmuje się ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotów:

- ✓ w klasach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych: **matematyka i/lub fizyka i/lub chemia**
- ✓ w klasach szkoły podstawowej: **matematyka i/lub przyroda**

Ocena 1.0 =3 pkt.; Ocena 2.0 = 2 pkt.; Ocena 3.0 = 1 pkt. z każdego z przedmiotów

Ocena ucznia/...../..... średnia ocen.....

IV. Kompetencje informatyczne.

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjmuje się ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotu **informatyka**.

Ocena 1.0 =3 pkt.; Ocena 2.0 = 2 pkt.; Ocena 3.0 = 1 pkt.

Ocena ucznia.....

V. Umiejętność uczenia się

Postawa ucznia obserwowana w trakcie zajęć	Opis zachowań ucznia stanowiących podstawę oceny poziomu kompetencji	Ocena	Ocena wychowawcy wraz Zespołem Nauczycieli
poświęca czas na samodzielną naukę, oznacza się samodyscypliną	NIE, przeważanie nie jest przygotowany do zajęć	3	
	RACZEJ NIE, sporadycznie zdarza się, że jest przygotowany do zajęć	2	
	RACZEJ TAK, bardzo rzadko zdarza się, że nie jest przygotowany do zajęć	1	
	TAK, jest zawsze przygotowany do zajęć	0	
chętnie dzieli się nabytą wiedzą i umiejętnościami z kolegami/nauczycielem jest zmotywowany i odznacza się wiarą we własne możliwości	NIE, na lekcjach nie ma nic do powiedzenia, nie jest zainteresowany gdy inni uczniowie aktywnie biorą udział w zajęciach	3	
	RACZEJ NIE, nie odzywa się, w trakcie prac zespołowych przyjmuje postawę pasywną ale jest zainteresowany wypowiedziami innych uczniów i stara się przyswajać wiedzę i umiejętności, „doganiać” lepszych uczniów	2	
	RACZEJ TAK, nie ma większych trudności z odpowiedziami na pytania nauczyciela, w trakcie prac zespołowych jest aktywny	1	
	TAK, jest b. aktywnym uczniem, często zgłasza się do odpowiedzi z nowego materiału, zdarza się, że polemizuje z nauczycielem posiadając przy tym trafne spostrzeżenia	0	
wykorzystuje wcześniejsze doświadczenia w uczeniu się, jeśli nie radzi sobie z zadaniem, szuka rady, informacji i wsparcia	NIE, nie podejmuje żadnych prób polepszenia swoich wyników w nauce, nie jest zainteresowany zdobywaniem nowej wiedzy i umiejętności	3	
	RACZEJ NIE, choć zdarzają się okresy, kiedy podejmuje próby poprawienia stopni i pracuje nad „zrozumieniem” materiału, który w pierwszej chwili sprawiał mu trudność	2	
	RACZEJ TAK, a gdy zdarza się sytuacja, że nie rozumie jakiegoś zakresu materiału, aktywnie poszukuje rozwiązania - pyta nauczyciela, kolegów, zdecydowanie stara się zrozumieć	1	
	TAK, przeważnie nie ma żadnych trudności z przyswajaniem nowej wiedzy. Sporadycznie zdarzają się sytuacje, w których nie radzi sobie z rozwiązaniem zadania/problemu – wówczas aktywnie szuka informacji i wskazówek, w pierwszej kolejności samodzielnie poprzez internet, podręczniki i inne materiały	0	
		Ocena ucznia	

VI. Kompetencje społeczne i obywatelskie

Postawa ucznia obserwowana w trakcie zajęć	Opis zachowań ucznia stanowiących podstawę oceny poziomu kompetencji	Ocena	Ocena Zespołu Nauczycieli
posiada zdolność do empatii, rozumie zasady postępowania i ogólnie przyjęte reguły zachowania, potrafi porozumiewać się w różnych środowiskach	NIE, ze wszystkimi porozumiewa się w sobie właściwy sposób, nie potrafi dostosować komunikatu do odbiorcy, najlepiej czuje się w gronie osób z jego środowiska	3	
	RACZEJ NIE, choć jego sposób porozumiewania się z nauczycielami jest odmienny od sposobu porozumiewania się z kolegami, co może oznaczać że, rozpoznaje niektóre zasady i przyjęte reguły zachowania się	2	
	RACZEJ TAK, choć zdarza się, że czasem zachowa się niezgodnie z ogólnie przyjętymi regułami zachowania, z uwagi na brak zrozumienia danej sytuacji, czy odczuć drugiej strony	1	
	TAK, adekwatnie dobiera sposób porozumiewania się zarówno do odbiorcy komunikatu, jak i do sytuacji (zdolność do empatii), w jakiej komunikacja następuje. Zdecydowanie zna i rozumie zasady postępowania i ogólnie przyjęte reguły zachowania	0	
wykazuje się tolerancją, potrafi wyrażać i rozumie różne punkty widzenia, jest chętny do współpracy z innymi, wykazuje solidarność i zainteresowanie rozwiązywaniem problemów	NIE, nie wykazuje się tolerancją w żadnym zakresie – rozumie wyłącznie punkt widzenia i przekonania, jakie sam posiada, jest zdecydowanym indywidualistą i samotnikiem, nie jest zainteresowany współpracą ani rozwiązywaniem problemów, które go nie dotyczą	3	
	RACZEJ NIE, choć zdarzają się sytuacje, w których podejmuje współpracę z osobami o innych poglądach, które sporadycznie udaje mu się tolerować. Wykazuje solidarność i ew. zainteresowanie rozwiązaniem problemów wyłącznie w wąskim gronie bliskich kolegów.	2	
	RACZEJ TAK, potrafi wyrazić własny i zrozumieć inne punkty widzenia, sporadycznie zdarzają się mu przejawy nietolerancji, zwykle chętnie podejmuje współpracę i stara się być solidarny. Wykazuje zainteresowanie i chęć rozwiązania problemów na skalę klasy.	1	
	TAK, zawsze chętnie wyraża własne opinie, które nie przeszkadzają mu w zrozumieniu i tolerancji dla zupełnie odmiennych punktów widzenia. Chętnie podejmuje współpracę, zdarza się, że jest jej inicjatorem. Zawsze solidaryzuje się z logicznymi poglądami, które potrafi uargumentować. Zawsze dąży do rozwiązania problemów różnych grup, jest żywo zainteresowany sprawami klasy i szkoły. Bierze aktywny udział w wymiernych działaniach.	0	
radzi sobie ze stresem, jest asertywny i uczciwy	NIE, permanentnie przejawia zachowania wskazujące na problemy związane zarówno z brakiem asertywności (jest agresywny/zbyt często przyjmuje postawę ofiary), jak i nie radzeniem sobie ze stresem. Jego relacje z rówieśnikami nie są nawet poprawne. Uczciwość to cecha, którą trudno mu przypisać.	3	
	RACZEJ NIE, jego relacje zarówno z rówieśnikami, jak i nauczycielami przyjmują różne formy – w zależności od sytuacji, nastroju, stopnia nasilenia stresorów. Zdarza się, że przejawia zachowania asertywne ale zwykle na pograniczu agresji/wycofania. Uczciwość – może tak/może nie jest cechą tego ucznia.	2	
	RACZEJ TAK, jedynie sporadycznie zdarzają się mu zachowania będące oznaką chwilowego stresu, czy braku asertywności. Uczciwość to cecha, której trudno odmówić temu uczniowi.	1	
	TAK, jest zrównoważony, nie przejawia zmiennych nastrojów, w żaden sposób nie można stwierdzić, że znajduje się pod wpływem stresu, czy też nie radzi sobie z nim w trakcie lekcji (odpowiedzi, sprawdziany itp.) Wyraźnie stawia granice, nie pozwalając na znalezienie się w sytuacji niepożądaną z uwagi na nieumiejętność bycia asertywnym.	0	
Ocena ucznia			

VII. Inicjatywność i przedsiębiorczość

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjmuje się ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotów **historia i wiedza o społeczeństwie**:

Ocena 1.0 = 3 pkt.; Ocena 2.0 = 2 pkt.; Ocena 3.0 = 1 pkt.

Ocena ucznia...../.....średnia ocen.....

VIII. Świadomość i ekspresja kulturalna

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjmuje się ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotów:

- ✓ w klasach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych: **muzyka, plastyka, zajęcia artystyczne,**
- ✓ w klasach szkoły podstawowej: **muzyka, plastyka,**

Ocena 1.0 = 3 pkt.; 2.0 = 3 pkt.; Ocena 3.0 = 1 pkt.

Ocena ucznia/...../..... średnia ocen.....

Suma punktów uzyskanych przez Ucznia w E1: _____

Maksymalna liczba punktów dla E 1

36

ETAP 2

Weryfikacja, na podstawie zaświadczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną lub na podstawie dokumentacji szkolnej

.....
poświadczających posiadanie przez ucznia dodatkowych trudności związanych z nauką i rozwojem kompetencji kluczowych:

DYSLEKSJA	- 6 pkt
DYSGRAFIA	- 6 pkt
DYSORTOGRAFIA	- 6 pkt
DYSKALKULIA	- 6 pkt

Suma punktów uzyskanych przez Ucznia w E2: _____

Maksymalna liczba punktów dla E 2

24

ETAP 3

Weryfikacja przez Wychowawcę klasy **sytuacji społecznej ucznia:** dokonanej na bazie informacji przekazanych przez Rodziców Uczniów i złączonych oświadczeń.

Pochodzenie z rodziny wielodzietnej: 20 pkt

Ocena/ punktacja ucznia.....

trudna sytuacja materialna, wynikająca z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności spowodowana przez: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężką lub długotrwałą chorobę, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, narkomanię, pochodzenie z rodziny niepełnej lub w której wystąpiło zdarzenie losowe;

wysokość dochodu netto na osobę w rodzinie – liczba punktów:

do 500 zł - 40 pkt

do 700zł- 30 pkt

do 1000 zł - 20 pkt

do 1300 zł - 10 pkt

pow. 1300 zł – 0 pkt

Ocena/ punktacja ucznia.....

Suma punktów uzyskanych przez Ucznia w E3:

Maksymalna liczba punktów dla E 3

60

SUMA PUNKTÓW E1 do E3

Maksymalna liczba punktów dla E 1 do E3

120

ETAP 4

ANALIZA WYNIKÓW PRZEZ PEDAGOGA SZKOLENEGO W POROZUMIENIU Z WYCHOWAWCĄ

Określenie rodzajów zajęć, na jakie powinna zostać przeznaczona pomoc stypendialna

Lp	RODZAJ ZAJĘĆ	Minimalny wymiar	UZASADNIENIE	WAŻNE numeracja od 1 = najbardziej pożądane itd.

Miejscowość, data (pieczęć szkoły).....

Podpis wychowawcy klasy

Podpis pedagoga/psychologa szkolnego.....

Instrukcja sporządzania diagnozy

w obszarze wyrównywania braków kompetencyjnych oraz jego ewaluacji.

W europejskich ramach odniesienia ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

- I. porozumiewanie się w języku ojczystym,
- II. porozumiewanie się w językach obcych,
- III. kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- IV. kompetencje informatyczne,
- V. umiejętność uczenia się,
- VI. kompetencje społeczne i obywatelskie,
- VII. inicjatywność i przedsiębiorczość,
- VIII. świadomość i ekspresję kulturalną.

Pierwsze trzy pozycje z powyższej listy są bezpośrednio związane z tradycyjnymi przedmiotami szkolnymi (język polski, język obcy, matematyka) i mogą być zintegrowane w ramach tradycyjnych programów nauczania.

Umiejętności czytania, pisania i liczenia są podstawowymi elementami kompetencji kluczowych. Choć są niezbędne dla dalszej nauki, ich poziom w UE obniża się. Odsetek piętnastolatków o niskich wynikach w zakresie umiejętności czytania zwiększył się z 21,3% w 2000 r. do 24,1% w 2006 r. Należy jak najszybciej zatrzymać proces obniżania się poziomu umiejętności czytania. Jest to jedno z głównych wyzwań stojących dziś przed europejskimi szkołami.

Pozostałe kompetencje są typowo przekrojowe – ich zakresy częściowo się pokrywają i są powiązane, aspekty niezbędne w jednej dziedzinie wspierają kompetencje w innej. **Powinny być one wspierane przez takie umiejętności jak krytyczne myślenie, kreatywność, inicjatywność, rozwiązywanie problemów, ocena ryzyka, podejmowanie decyzji i konstruktywne kierowanie emocjami.** Kompetencje kluczowe bez względu na ich rodzaj uważane są za jednakowo ważne, ponieważ każda z nich może przyczynić się do udanego życia w społeczeństwie wiedzy.

Dobre opanowanie podstawowych umiejętności językowych, czytania, pisania, liczenia i umiejętności w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych jest niezbędną podstawą uczenia się. Z kolei umiejętność uczenia się sprzyja wszelkim innym działaniom edukacyjnym.

Poniżej przytoczone zostały definicje poszczególnych kompetencji oraz wiedza i umiejętności powiązane z poszczególnymi kompetencjami. Określono, jakiego typu wiadomości są niezbędne do nabycia każdej z nich, określono umiejętności, które powinna posiadać osoba, aby można było o niej mówić, że jest kompetentna w danym zakresie, oraz zapisano, jaka postawa będzie świadczyć o tym, że osoba nabyła daną kompetencję.

I. Porozumiewanie się w języku ojczystym

Kompetencja ta polega na zdolności wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych – w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym.

Wyróżniamy cztery rodzaje kompetencji językowych: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie. Opanowanie wszystkich czterech rodzajów jest bardzo istotne dla pełnego i satysfakcjonującego uczestnictwa w życiu społeczno-gospodarczym.

Porozumiewanie się w języku ojczystym wymaga znajomości (zasób wiedzy) słownictwa, gramatyki funkcjonalnej i funkcji języka. Obejmuje ona świadomość głównych typów interakcji słownej, znajomość pewnego zakresu tekstów literackich i innych, głównych cech rozmaitych stylów i rejestrów języka oraz świadomość zmienności języka i sposobów porozumiewania się w różnych kontekstach.

Osoby posiadające kompetencje w tym zakresie powinny dysponować umiejętnością porozumiewania się w mowie i piśmie w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a także obserwowania swojego sposobu porozumiewania się i przystosowywania go do wymogów sytuacji.

Umiejętności te zależą od wielu czynników, na przykład: kultury czytania w rodzinie, używanego w domu języka, wybranych przez rodziców i szkołę metod wychowawczych oraz wpływu kultury multimedialnej.

Kompetencja ta obejmuje również umiejętności rozróżniania i wykorzystywania różnych typów tekstów, poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji, wykorzystywania pomocy oraz formułowania i wyrażania własnych argumentów w mowie i w piśmie w przekonujący sposób, odpowiednio do kontekstu.

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjęto ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotu język polski.

II. Porozumiewanie się w językach obcych

Kompetencja ta opiera się w znacznej mierze na tych samych wymiarach umiejętności co poprzednia – **na zdolności do rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie)** w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym, w zależności od chęci lub potrzeb danej osoby.

Kompetencja ta wymaga **znajomości (wiedza) słownictwa i gramatyki funkcjonalnej oraz świadomości głównych typów interakcji słownej i rejestrów języka.**

Na niezbędne umiejętności w zakresie komunikacji w językach obcych składają się:

- ✓ zdolność rozumienia komunikatów słownych,
- ✓ zdolność inicjowania, podtrzymywania i kończenia rozmowy,
- ✓ zdolność czytania, rozumienia i pisania tekstów.

Dodatkowo kompetencja ta wymaga również **posiadania takich umiejętności jak rozumienie różnic kulturowych, znajomość konwencji społecznych oraz aspektu kulturowego i zmienności języków.**

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjęto ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z języków obcych, w jakich kształci się dany uczeń.

III. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne

Kompetencje matematyczne obejmują **umiejętność rozwijania i wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji.**

Wiedza konieczna do opanowania tej kompetencji obejmuje umiejętność liczenia, znajomość miar i struktur, głównych operacji i sposobów prezentacji ilościowej (wzory, wykresy, modele, grafy), rozumienie terminów i pojęć matematycznych, a także świadomość pytań, na które matematyka może dać odpowiedź.

Osoby posiadające kompetencje matematyczne **powinny dysponować umiejętnością stosowania podstawowych zasad i procedur matematycznych w codziennym życiu. Powinny również być w stanie rozumować w matematyczny sposób, rozumieć dowód matematyczny i komunikować się językiem matematycznym oraz korzystać z odpowiednich pomocy.**

Kompetencje naukowe odnoszą się do **zdolności i chęci wykorzystywania istniejącego zasobu wiedzy i metodologii do wyjaśniania świata przyrody, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach.**

Kompetencje w zakresie nauki i techniki obejmują **rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz wynikające z tego poczucie odpowiedzialności poszczególnych osób za własne działania.**

Niezbędna wiedza obejmuje główne zasady rządzące przyrodą, podstawowe pojęcia, zasady i metody naukowe, a także rozumienie wpływu nauki i techniki na świat przyrody.

Umiejętności natomiast obejmują zdolność do wykorzystywania i posługiwania się narzędziami i urządzeniami technicznymi oraz danymi naukowymi do osiągnięcia celu bądź podjęcia decyzji lub wyciągnięcia wniosku na podstawie dowodów.

W tym punkcie należy również podkreślić, że łącznikiem między językiem matematyki i osiągnięciami technicznymi, a zatem niejako **podstawą wszystkich nauk przyrodniczych i technicznych, bazujących na eksperymencie i jego matematycznym opisie, jest fizyka.** Stąd jej kluczowa rola w ramach omawianego projektu, uwidoczniła także w jego tytule.

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjęto ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotów:

- ✓ w klasach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych: **matematyka i/lub fizyka i/lub chemia**
- ✓ w klasach szkoły podstawowej: **matematyka i/lub przyroda**

IV. Kompetencje informatyczne

Drogi dostępu do informacji i usług podlegają ciągłym zmianom. Aby ludzie mogli poradzić sobie w nowym, „cyfrowym” świecie, należy ich wyposażyć w nowe kompetencje. Chodzi tu nie tylko o umiejętności techniczne, lecz także o głębsze rozumienie możliwości, wyzwań, a niekiedy nawet problemów natury etycznej, wiążących się z nowymi technologiami. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że w świetle tak szybkich zmian rosną obawy o utrzymanie spójności społecznej. Istnieje duże ryzyko, że wielu Europejczyków poczuje się pominiętych i zmarginalizowanych przez globalizację i rewolucję cyfrową. W związku z tym zakres potrzebnej wszystkim wiedzy, umiejętności i predyspozycji zmienia się.

Kompetencje informatyczne obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach: wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu.

Do opanowania tej kompetencji **konieczna jest znajomość podstawowych aplikacji komputerowych – edytorów tekstu, arkuszy kalkulacyjnych, baz danych – oraz rozumienie możliwości i potencjalnych zagrożeń związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych.**

Niezbędne umiejętności obejmują **zdolność poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz ich wykorzystywania w krytyczny i systematyczny sposób**, przy jednoczesnej ocenie ich odpowiedności.

Osoby wykazujące się kompetencjami informatycznymi **powinny posiadać również zdolność docierania do usług oferowanych w Internecie, wyszukiwania ich i korzystania z nich; powinny również być w stanie stosować TSI jako wsparcie krytycznego myślenia i kreatywności.**

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjęto ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotu informatyka.

V. Umiejętność uczenia się

Kompetencja ta polega na zdolności konsekwentnego i wytrwałego uczenia się, organizowania własnego procesu uczenia się, w tym poprzez efektywne zarządzanie czasem i informacjami, zarówno indywidualnie, jak i w grupach. Obejmuje ona świadomość własnego procesu uczenia się i potrzeb w tym zakresie, identyfikowanie dostępnych możliwości oraz zdolność pokonywania przeszkód w celu osiągnięcia powodzenia w uczeniu się.

Wymagane jest nabycie podstawowych umiejętności pisania, liczenia oraz umiejętności w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych koniecznych do dalszego uczenia się. Pozwalają one nabywać, przetwarzać i przyswajać nową wiedzę i umiejętności, a także poszukiwać i korzystać ze wskazówek.

Osoby, które posiadają te kompetencje, **powinny być w stanie poświęcać czas na samodzielną naukę charakteryzującą się samodyscypliną, ale również na wspólną pracę w ramach procesu uczenia się, czerpać korzyści z różnorodności grupy oraz dzielić się nabytą wiedzą i umiejętnościami.** Powinny one być w stanie organizować własny proces uczenia się, ocenić swoją pracę oraz w razie potrzeby szukać rady, informacji i wsparcia. Ważne jest też wykorzystywanie wcześniejszych doświadczeń w uczeniu się, poświęcanie czasu na naukę samodzielną oraz w grupie. **Do istotnych czynników w rozwijaniu tej kompetencji należą motywacja i wiara we własne możliwości.**

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjęto średnią liczbę punktów z testu diagnostycznego, który uzupełnia Zespół Nauczycieli nauczających danego ucznia.

VI. Kompetencje społeczne i obywatelskie

Są to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe, które obejmują zachowania przygotowujące ludzi do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także rozwiązywania konfliktów w razie potrzeby.

Kompetencje społeczne związane są z rozwojem osobistym i społecznym. Obejmują zdolność do empatii, porozumiewania się w różnych środowiskach, negocjacji, wykazywania się tolerancją, wyrażania i rozumienia różnych punktów widzenia, negocjowania połączonego ze zdolnością tworzenia klimatu zaufania, a także radzenia sobie ze stresem. Niezbędne jest również rozumienie zasad postępowania i reguł zachowania ogólnie przyjętych w różnych społeczeństwach i środowiskach. **Znaczącym elementem tej kompetencji jest współpraca, asertywność i uczciwość.**

Kompetencje obywatelskie obejmują znajomość wydarzeń współczesnych, jak i głównych wydarzeń i tendencji w narodowej, europejskiej i światowej historii, **zdolność do zaangażowania w działania publiczne, do wykazywania solidarności i zainteresowania rozwiązywaniem problemów stojących przed lokalnymi i szerszymi społecznościami.**

Istotne jest poszanowanie praw człowieka, w tym równości, jako podstawy demokracji, uznanie i zrozumienie różnic w systemach wartości różnych religii i grup etnicznych. Ważna jest także znajomość integracji europejskiej oraz struktur UE, a także świadomość różnorodności kulturowej w Europie.

Kompetencje obywatelskie przygotowują do pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim w oparciu o znajomość pojęć i struktur społecznych i politycznych oraz **poczucie się do aktywnego i demokratycznego uczestnictwa w życiu społeczno-gospodarczym.**

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjęto średnią liczbę punktów z testu diagnostycznego, który uzupełnia Zespół Nauczycieli nauczających danego ucznia

VII. Inicjatywność i przedsiębiorczość

Przedsiębiorczość jest jedną z kluczowych kompetencji niezbędnych dla rozwoju, zatrudnienia i samorealizacji. Przedsiębiorczość oznacza zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmuje ona twórczość, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i kierowania nimi dla zamierzonych celów. Dla wszystkich stanowi wsparcie w codziennym życiu prywatnym i społecznym, zaś pracownikom pomaga uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; jest fundamentem działań osób podejmujących przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub komercyjnym

Obecnie dominuje pogląd, że przedsiębiorczości należy się uczyć przez całe życie, a zdecydowaną rolę w kształtowaniu postawy przedsiębiorczej odgrywa wychowanie – jest ona konsekwencją odpowiedniego procesu socjalizacji. Dochodzi się zatem do wniosku, że im wcześniej rozpocznie się proces przygotowania człowieka do bycia przedsiębiorczym, w tym większym stopniu ma on szansę zinternalizować odpowiednie wartości, umiejętności czy cechy charakteru.

Kompetencja w zakresie inicjatywności i przedsiębiorczości oznacza zdolność do wcielania pomysłów w czyn, w tym do planowania przedsięwzięć i ich realizacji zgodnie z zamierzeniami. Obejmuje ona kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka.

Cechy te są szczególnie potrzebne osobom, które realizują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym. **Powinny one być świadome zagadnień etycznych** związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz znać zasady działania gospodarki. **Konieczna jest także umiejętność oceny własnych mocnych i słabych stron oraz oceny ryzyka związanego z danym przedsięwzięciem.**

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjęto ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotu:

- ✓ dla uczniów szkoły podstawowej: historia i społeczeństwo,
- ✓ dla uczniów klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych: wiedza o społeczeństwie

VIII. Świadomość i ekspresja kulturalna

Kompetencja ta realizuje się poprzez docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i uczuć za pośrednictwem szeregu środków wyrazu, w tym muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych.

Wiedza kulturalna obejmuje świadomość lokalnego, narodowego i europejskiego dziedzictwa kulturalnego oraz jego miejsca w świecie. **Obejmuje ona podstawową znajomość najważniejszych dzieł kultury, w tym współczesnej kultury popularnej. Niezbędne jest rozumienie konieczności zachowania kulturowej i językowej różnorodności w Europie i w innych regionach świata.**

Umiejętności obejmują zarówno wrażliwość i przyjemność z odbioru dzieł sztuki i widowisk, jak i ekspresję: wyrażanie siebie poprzez różnorodne środki z wykorzystaniem wrodzonych zdolności. Ekspresja kulturalna jest niezbędna do rozwijania twórczych umiejętności, które mogą być wykorzystywane w wielu sytuacjach zawodowych.

Jako weryfikację niedoboru tej kompetencji przyjęto ocenę na poziomie 1.0; 2.0 i 3.0 uzyskaną przez danego ucznia na koniec roku szkolnego 2017/2018 z przedmiotów:

- ✓ Dla uczniów klas szkoły podstawowej: muzyka, plastyka,
- ✓ Dla uczniów klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych: zajęcia artystyczne.